

Ipari paradicsom világgkonferencia és szimpózium Budapesten!

Június 9. és 12. között Budapesten (Hilton) rendezték meg a 15. Ipari Paradicsom Világgkongresszust és a 17. Nemzetközi Ipari Paradicsom Szimpóziumot. Az 1989-es avignoni (Franciaország) paradicsomfeldolgozási világgkongresszus volt az első.

Az UNIVER, a Paradicsomfeldolgozó Világtanács (WPTC), a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetemen és a Nemzetközi Kertészeti Tudományos Társasággal (ISHS) közösen szervezte és rendezte meg a kongresszust és vele párhuzamosan a szimpóziumot. A budapesti rendezvényen 38 országból 174 cég volt jelen, közel 400 résztvevővel. A legtöbb kutatóintézet, feldolgozó, nemesítő, csomagoló stb. szervezettel Olaszország (29) USA (28) képviseltette magát. Hazánkat 9 cég képviselte.

Az előadások sorát Alistair Blake az AMITOM elnöke nyitotta meg. Az AMITOM egy nonprofit szervezet, amely a „mediterrán” régió paradicsomfeldolgozóinak szakmai szervezeteit tömöríti. Ennek hazánk is tagja. Előadását helyzetelemzéssel kezdte. Bemutatta és jellemezte az AMITOM országait. Az európai országok közül a legnagyobb termelők és világviszonylatban is meghatározóak, Olaszország 5,400 ezer t; Spanyolország 2,125 ezer t; Portugália 1,500 ezer t; Ezekkel a termésmennyiségekkel, Olaszország a világ ipari paradicsom termelésének 12, Spanyolország 5, míg Portugália a 3% -át adja. Az elmúlt évben 44 416 ezer tonna volt a termésmennyiség, de az előjelzések szerint a 2024-ben 47 265 ezer tonna lesz. A világ legnagyobb termelője Kalifornia, itt a vízhiány miatt kb. 1 millió tonnával csökkeni fog, viszont Kínában közel 3 millió tonnával nő és Olaszországban is kismértékű termésmennyiség növekedést várnak. Több előadó foglalkozott, az európai zöld megállapodással (green deal), amelynek célja, hogy Európa legyen a világ első klímasemleges kontinense. Ennek hatása van/ lesz a paradicsomfeldolgozó iparra is. Ezt az alábbiak szerint lehetne összefoglalni:

- A biodiverzitási stratégia,
- Új körforgásos gazdaság cselekvési terv,
- Ipari stratégia,
- Vállalati átvilágítás,
- Tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló irányelv betartása.

Mit tehetünk a tisztességes verseny érdekében és hogyan lehetne elkerülni a paradicsomipar hanyatlását? Tette fel a kérdést több előadó és a kerekasztal beszélgetés egyik központi témája is ez volt. A teljesség igénye nélkül ez az alábbiak szerint foglalható össze:

1) Az európai paradicsomipar együttműködni kíván az EU intézményeivel annak érdekében, hogy átláthatóbb tájékoztatást nyújtson a fogyasztóknak az alábbiakról:

- a nyersanyag eredetéről (EU-s vagy nem EU-s)
- a környezetvédelmi szabályok és célkitűzések betartásáról
- szociális szabályok betartásáról

2) Az etikus és fenntartható termelés, a termelési tényezők megfelelő díjazását is jelenti.

3) A szabványoknak való megfelelés további réseket okoz a költségekben, amelyeket az európai paradicsomiparnak kell viselnie, az alacsonyabb szabványokat alkalmazó országokhoz képest. Több előadás foglalkozott az paradicsomfeldolgozás technológiai fejlesztésével, ökológiai lábnyomával és piaci helyzetével is. Környezetvédelmi és gazdasági szempontból is fontos az ipari paradicsomfeldolgozása során felmerülő CO₂ kibocsátás mértéke, az energia- és a vízfelhasználás alakulása. Ezek a paraméterek az előállított termékek versenyképességét is meghatározzák egy globális piacon. Például Észak-Amerika (ami alapvetően Kalifornia termesztését jelenti) lényegesen nagyobb (kb. 3 millió tonnával) termésmennyiséggel kevesebb CO₂ kibocsátással termelt 2023-ban, mint Kína. A feldolgozás során felhasznált energia költsége jelentős mértékben befolyásolja az előállított termékek versenyképességét. Észak-Amerika (Kalifornia) az energiafelhasználás tekintetében is a leghatékonyabb.

Francesco Rossi, az alábbi gondolatokkal/kérdésekkel zárta előadását:

1. A globális termésmennyiség az előrejelzés szerint 2024-re 47,2 millió tonna lesz.
2. A kínai termelés jelentős (kb. 3 millió tonna) növekedésével mit tud kezdeni a piac?
3. A feldolgozott paradicsom termékek fogyasztása valószínűleg csökkenni fog, a fogyasztókra nehezedő inflációs nyomás miatt.
4. Intézményi támogatás szükséges, a tisztességes versenyhez a világpiacon.
5. Az egészség és a fenntarthatóság, a mezőgazdaság és az ipar kényszerítő igényei

Martin Stilwell, WPTC korábbi elnöke, jelenleg a Portugál Paradicsomfeldolgozók Szövetségének elnöke, az előadásának elején feltett több kérdést. *Hogyan tudjuk mérni a versenyképességet? Lehet-e mérni a versenyképességet?* Megállapította és tételesen, adatokkal is bizonyította, hogy például a változó költségek (termelési/feldolgozási-, energia-, munkabér, költségek, az adott országban az infláció és a kamatláb mértéke stb.) termesztési régióként jelentős mértékben eltérnek. A szabványoknak való megfelelés további réseket okoz a költségekben, amelyeket az európai paradicsomiparnak el kell viselnie, az alacsonyabb szabványokat alkalmazó országoknak viszont nem.

A következő ipari paradicsom világtalálkozó Montereyben (Kalifornia) lesz 2026-ban.

Helyes Lajos
MATE